

SÖZÜMÜZE DİKKAT EDELİM!*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh, alâ külli hâlin ve fî külli hîn... Kemâ yenbağî licelâli vechihî ve li-azîmi sultânih... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin zevi's-sıdkı ve'l-vefâ...

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu teâlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sahibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'nnebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

إِنَّ الرَّجُلَ لَيَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ مِنْ سَخَطِ اللَّهِ لَا يَرَى
بِهَا بَأْسًا فَيَهْوَى بِهَا فِي جَهَنَّمَ سَبْعِينَ خَرِيفًا

(ت . حسن غريبه . ك . عن أبي هريرة)

RE. 99/10 (*Inne'r-racüle leyetekellemü bi'l-kelime min suhti'llâhi, lâ yerâ bihâ be'sen, feyhvî bihâ fî cehenneme seb'îne harîfen.*)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanı, ikramı, dünyada ahirette üzerinize olsun... Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlenizi iki cihan saadetine nâil eylesin... Cennetiyle cemaliyle müşerref eylesin...

Peygamber-i Zîşânımız başımızın tâcı, serverimiz, önderimiz, Muhammed-i Mustafâ (*salla'llahu aleyhi ve âlihi ve selleme teslîmen kesîrâ*) Hazretleri'nin mübarek ehâdîs-i şerîfesinden okumak üzere toplanmış bulunuyoruz.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına ve izahına geçmeden önce Peygamber Efendimiz'e bağlılığımızı ifade etmek üzere, onun rûh-i pâkine bizlerden hediye-i Kur'âniyye olsun diye ve onun âline, ashabına, ezvâcına, evlâdına, ihvânına, etbâına, hulefâsına ve verese-i nebî olan evliyâullah büyüklerimizimizin ruhlarına, Ebû Bekri Sıddîk ve Aliyy-i Murtezâ ve sair sahabe-i kirâm (*rıdvanu'llâhi teâlâ aleyhim ecmaîn*) hazerâtından şeyhimiz Muhammed Zahid-i Bursevî'ye kadar tarikatlerimizimizin silsilelerinden güzerân eylemiş olan cümle evliyâullah ve salihîn ve mürşidîn-i kâmilîn-i mükemmilîn hazretlerinin ruhlarına;

Bu beldeleri fethetmiş olan mübarek fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin, ashâb-ı hayrât u hasenâtın ruhlarına, hâsseten Fatih Sultan Mehmed Hân'ın ve ordusunun mensuplarının ruhlarına, bu camiye yaptıran İskender Paşa'nın ruhuna ve beldemizin medâr-ı iftihârı Yûşâ AS'ın, mihmandâr-ı Peygamberî

Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri'nin ruhlarına;

Uzaktan yakından bu güzel bahar gününde herkes kırlara, kır sefalarına giderken bu hadîs-i şerîfleri dinlemeye gelen siz kardeşlerimizin ahirete göçmüş olan bütün mübarek müslüman geçmişlerinin; analarının, babalarının, dedelerinin, ninelerinin, kardeşlerinin, arkadaşlarının, dostlarının ruhlarına;

Bize dua vasiyet etmiş olanların, kabirlerinde boynu bükük bizden dua bekleyenlerin ruhlarına; bu hadîs-i şerîfleri toplayan, kitaplara yazan, nakil ve rivayet eden alimlerin, râvîlerin ruhlarına, hâsseten Gümüşhaneli Efendimiz'in ruhuna;

Biz yaşayan müslümanların da sıhhat ve selâmetine, saadet-i dâreyne ermesine vesile olmasına medâr olsun diye bir *Fâtiha*, on bir İhlâs-ı Şerîf okuyalım, öyle başlayalım!

.....

a. Yanlış Bir Söz İnsanı Cehenneme Götürür

Okuyacağımız hadîs-i şerîfler *Râmûzü'l-Ehâdîs* kitabımızın 99. sayfasının 10. hadisi ve devamı olacak.

Mukaddimede az önce mübarek metnini okuduğum hadis-i şerif, Tirmizî ve İbn-i Mâce tarafından Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edilmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹

¹ İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XI, s.466, no:3960; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.443, no:8557; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV. s.640, no:8769; Ebû Hüreyre RA'dan.

إِنَّ الرَّجُلَ لَيَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ مِنْ سَخَطِ اللَّهِ لَا يَرَى
بِهَا بَأْسًا فَيَهْوَى بِهَا فِي جَهَنَّمَ سَبْعِينَ خَرِيفًا

(ت. حسن غريبه. ك. عن أبي هريرة)

RE. 99/10 (*Inne'r-racüle leyetekellemü bi'l-
kelimeti min suhti'llâhi, lâ yerâ bihâ be'sen,
feyehvî bihâ fî cehenneme seb'îne harîfen.*)

(*Inne'r-racüle leyetekellemü bi'l-
kelimeti*)
“Adam bir kelam konuşur, bir söz söyler. (*Min
suhti'llâhi*) Allah'ın kızdığı cinsten bir söz veya
(*min sehati'llâh*) Allah'ın kızgınlığını çekecek
olan sözlerden bir söz sarf eder, bir söz konuşur.
(*Lâ yera bihâ be'sen*) Onu da umursamaz, bir
beis görmez.”

“—Bunu söylesem ne olacak?” der, önemsemez.
Halbuki önemlidir. Allah'ı kızdıracak bir sözdür.
O, onu önemsiz sanır, önemsemez; bir söz
söyler. Ne olur?

(*Feyehvî bihâ fî cehenneme seb'îne harîfen*)
“Bu sözü ile, bu sözünün karşılığı olan ceza
olarak cehenneme uçar. Cehenneme doğru,
cehennemin derinliklerine doğru kayar gider.
(*Seb'îne harîfen*). Yetmiş son bahar miktarı
kadar cehenneme doğru kayar gider, bir sözden
dolayı.”

Harif, Arapça'da mevsimlerden birinin adıdır.
Kışa *şitâ'* derler, yazıya *sayf*. Yazın gidilen yere
de onun için *sayfiye* diyorlar; *sayfiye* evi,
sayfiye yeri diyorlar. Yazlık demek. Kışa ne

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.555, no:7880; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VII,
s.206, no:6312.

diyorlar? *Şitâ'*...

رِحْلَةُ الشِّتَاءِ وَالصَّيْفِ

(قریش:۲)

(*Rihlete's-şitâi ve's-sayf*) “Kışın ve yazın yapılan ticarî yolculuklar.” (Kureyş, 106/2)

Kureyş Sûresi'nde geçer. Yaz ve kış. Tamam, yazı kışı bildik. Arapça'da ilkbahar nasıl denir?

Rebi'. Ra harfi, b harfi, y harfi, ayın harfi; *rebi'*, ilkbahar demek. Sonbahar nasıl denir?

Harîf. Hı harfiyle... Hani hı olmasa, herif olur.

“—Herif” diyoruz ya. “Herif kalkmış bir de bana akıl öğretmeye çalışıyor.” gibi.

Herif aslında, “hüner sahibi, hırfet sahibi, meslek sahibi, hünerli insan” demek, “arkadaş” demek ama biz onu hakaret mânasına kullanıyoruz. “Herifin söylediğine bak ya! Allah Allah, bir de kalkmış bana akıl öğretiyor.” gibi. Bu, *ha* harfiyle. *Hı* harfiyle olursa, *harîf*... *Hı* harfi; hırıltılı bir sestir, Arapça'da vardır.

Türkçe'de var mı? Türkçe'de de vardır ama millet bilmez. Çünkü alfabeye koymamışlar. Adam ne diyor?

Erzurumlu vatandaş, asker oluyor, komutanı onu kulübeye diyor:

“—Buradan öteye kimseyi geçirme!” diyor. Sen yanına gidiyorsun, geçmek istiyorsun.

“—Dur, hemşerim! Yasah! Buradan geçmek yok!” diyor.

“–Yasah...” İşte o hı harfi.

Kırşehirli ne diyor?

Yıkmak demiyor, “*yıhmah*” diyor.

Anadolu’nun bazı yerlerinde böyle kullanılır. Konyalı’nın “Gonya, goyun, guzu...” dediği gibi; bazı yerlerde de, “yapmak” demezler, “yapmah” derler; “yasak” demezler, “yasah” derler; “yoksul” demezler, “yohsul” derler; “yok” demezler, “yoh” derler. İşte o hı harfi dilimizde telaffuz olarak vardır.

Bizim bugünkü alfabemizde, Türkçe’de olduğu halde işareti alfabeye girmemiş ama eski alfabede olan harflerden birisi de bu hı’dır.

Bir de *kâf-i nûnî* vardır; Türkçe’nin öz be öz harflerinden birisidir, kâf-i nûnî. “*Beng*” diyoruz mesela. “Yanağında *beng* var.” Aslında “ben” değil, “*beng*.” 999, bin diyoruz, bin... “Bin” değil *bing*.... Bin, “üstüne çık, otur” demek. *Bing*, *dengiz*, *donguz*. Bunların içinde hep bu harf var. Ama alfabeye koymamışlar. Ses var, alfabede işareti yok... Halbuki “bin” başka, “bing” başka. “Ben” başka, “beng” başka.

Farklı o harften dolayı kelimeler bile değişiyor. Alfabeye konmamış, bir eksiklik. Yani alfabemiz matah bir şey değil, ahım şahım bir şey değil, eksikleri var.

Bunları neden açtık? Harîf, “sonbahar” demek.

“Önemsemediği bir lafı söyler, Allah’ı kızdıracak bir söz söyler; 70 sonbaharlık, yani 70 yıllık derinliğe, cehennem ta aşağılarına uçar gider.”

Muhterem kardeşlerim! Allah neyi sevmez?
Allah-u Teâlâ Hazretleri şirki sevmez.

إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ

(لقمّن: ۱۳)

(*Inne'ş-şirke lezulmün azîm.*) “Şirk koşmak çok büyük bir zulümdür.” (Lokman, 31/13)

Eğer Allah'ın varlığına birliğine dair yanlış bir söz söylerse, çok kızar Allah, çok kızar! O zaman Allah gazap eder. Allah-u Teâlâ Hazretleri şirki sevmez, küfrü sevmez, zulmü sevmez. Yalanı sevmez, küfrü, ağız bozukluğunu, sövmeyi sevmez. Kalp kırıcılığı sevmez, böbürlenmeyi sevmez.

Günahların ekseriyeti dille işlenir. İnsanı en çok zarara sokan uzuvlarından birisi dilidir. Neden?

Bu dil belasına, müslüman mütedeyyin insan bile müpteladır da onun için. Peygamber Efendimiz:

“—İnsanları en çok cehenneme sokan iki dudağı ile iki bacağı arasındır?” buyuruyor, değil mi?

Tamam. Dil belası dışında bir de iki bacak arası var ama ona namuslu insanlar kaymaz da kendisini korur:

“—El-hamdü lillâh, harama kuşak çözmedim!” der.

Ama bu dili, müslüman bile güzel kullanamaz. Müslüman bile günah işlemeden bu dili kullanmasını beceremez. Yalan yere şahitlik yapar, yalan söyler, yanlış söyler, kırıcı söyler,

eksik söyler ve saire, ve saire... Sabahtan akşama şu iki dudak kıpırdadıkça, dil oynadıkça, konuşuldukça insana günah yazılır durur.

Ne yapmak lazım? Kontrol etmek lazım.

Biliyor musunuz ki, sükût İslâm'a göre, Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şerîflerde bildirdiğine göre ibadettir.

Biliyor muydunuz?

Dergilerde birkaç defa yazdım. Bu hayret edilecek bir şeydir. İslâm'da sükût ibadettir. Millet ibadeti bırakıyor; vır vır vır, dır dır dır günahlı işi yapıyor. Sükût ibadet ama o boyuna konuşur.

Bir mecliste 10 kişi oturuyor. Tamam. Bu meclisteki insanlar adaletli konuşacak olsalar konuşmalarının ancak onda birini konuşmaları lazım, çünkü her birisinin hakkı var. On kişi varsa onda bir konuşacak. Ama bakarsın, birisi açar ağzını; dır dır dır, vır vır vır, zır zır zır boyuna o konuşur.

E ötekilerin hakkı? Hani sohbetin âdâbı, hani kardeşin hakkı?

Hâsılı, insan bu dille çok günaha girer.

Ne yapmalıyız?

Ya sükût edip ibadet sevabı almalıyız, ya da konuştuğumuz zaman sevaplı konuşmalıyız, sevap kazanmalıyız. Günaha

girmemeye çok dikkat etmeliyiz. Konuşma budalası, geveze, zevzek olmamalıyız. "Geveze" diyoruz, "zevzek" diyoruz, "çok konuşuyor" di-

yoruz, “çenesi boyuna çalıyor” diyoruz, “susmak bilmiyor” diyoruz. Bunlar hep edep eksiklikleridir. Halbuki:

الطُّرُقُ كُلُّهَا آدَابٌ

(*Et-turûku küllühâ âdâbün*) “Tarikatların hepsi edeptir.”

Bir insan tarikate girdi mi, edebi öğrenecek; oturmanın edebini öğrenecek, konuşmanın edebini öğrenecek, susmayı öğrenecek, dinlemeyi öğrenecek, yardım etmeyi öğrenecek, sevmeyi öğrenecek, affetmeyi öğrenecek, büyükleri saymayı öğrenecek, vefayı öğrenecek.

Tarikat bir mektep, bir üniversite, görünmeyen bir üniversite... Burada çok şeyler öğrenecek, tabii öğrenirse. Ama talebe olduğunun farkında değilse, dersleri dinlemiyorsa, imtihanları kaybediyorsa, diploma alamaz. Üniversiteye girmiş ama 18 senedir, 20 senedir üniversitede.

Neden? Çünkü dikkat etmiyor, imtihanları geçemiyor.

b. İnsanları Güldürmek İçin Söz Söylemek

İkinci hadîs-i şerîf de bununla ilgili. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²

إِنَّ الرَّجُلَ لَيَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ يُضْحِكُ بِهَا جُلَسَاءَهُ

² Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.402, no:9209; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, .XIII, s.24, no:5716; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.458, no:8732; Abdullah ibn-i Mübârek, *Müsned*, c.I, s.47, no:46; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.225; Ebû Hüreyre RA'dan.

يَهْوَى بِهَا مِنْ أْبَعَدِ مِنَ الثُّرَيَّا

(حل. عن أبي هريرة)

RE. 99/11 (*Inne'r-racüle leyetekellemü bi'l-kelimeți yudhikü bihâ cülesâe, yehvî bihâ min eb'adi mine's-süreyya*)

(*Inne'r-racüle leyetekellemü bi'l-kelimeți.*)
“Adam bir kelime, bir söz, bir kelim konuşur.”

Biliyorsunuz buradaki “adam” sözü “kişi” demek, “kadınlar müstesna demek” değil. “Kadınlar dedikodu yapabilir.” mânasına değil. Kadınlar da yapamaz.

Kim dedikodu yaparsa, kim gıybet yaparsa, kim iftira ederse, kim boş konuşursa, kim yalan konuşursa kadın olsun erkek olsun günahı eşittir, ikisi de günaha girerler. Burada “adam” denmesi, Arapça'nın âdâbındandır. Kadını ağza almamak edebi vardır. Onun için “adam” der geçerler. Ama bu işin içinde kadınlar da bahis konusudur.

“Adam bir kelim konuşur, bir söz söyler. (*Yudhiku cülesâehû*) Kendisiyle beraber oturmuş olan insanları güldürmek için bir kelim sarf eder, söyler. (*Yehvî bihâ eb'ade mine's-süreyyâ*) Süreyya yıldızından daha öteye, cehennemde daha uzak mesafe derine kayar.”

Süreyya yıldızı gökte. Artık aya ne kadar zor gittiler. Hâlâ “Venüs'e gideceğiz.” diye uğraşıyorlar.

Bu Süreyya yıldızı kim bilir ne kadar uzakta?

Cehennemde işte o kadar uzaklara kayar.

Evet, insanların bazen dille işlediği günahların temel duygusu tahlil edilirse görülür. Bu adam bu sözü neden söylüyor?

İnsan sözü ekseriyetle etrafı güldürmek için söyler. Fıkrayı ondan söyler, şakayı ondan yapar, nükteyi ondan sarf eder. Kasılır, düşünür, gözlerini açar, başını sallar.

Neden?

“—Etrafındakiler kendisini beğensin ve gülsün.” diye.

Sen palyaço musun? Sen etraftaki insanları güldürmeye mecbur musun? Güldürme, günaha girme. Güldürmek şart mı? Çok mu gülecek halimiz var? Çok mu gülecek haldeyiz?

Çeçenistan’daki kardeşlerimiz bomba yağmuru altında. Rus uçakları nasıl bomba atıyor. Bombaları öyle yağıdırıyor ki buradan kaçan öbür tarafa yetişemedi bomba yine üstüne düşüyor; yağmur gibi. Avrupa Rusya’ya yine bilmem kaç milyar dolar yardım yaptı. Neden?

“—Kafkasya’da müslümanlara karşı çarpışıyor, ekonomisi sarsılıyor, destek olsun.” diye.

Biz ne yapıyoruz?

Kaç yüz bin kişinin evi yıkıldı, üstü başı yırtık pırtık, aç. Komşu ülkelere sığınabilen sığındı, herkesin evinde üç beş tane muhacir var. Yiyecek bulmakta zorluk çekiyorlar, ilaç bulamıyorlar. Ne sıkıntılar çekiyorlar, biliyor musun? Çok mu gülünecek halimiz var? Çok mu kır sefası yapacak halimiz var? Çok mu deniz kenarında,

barlarda, pavyonlarda, gazinolarda şarkı türkü dinleyip gülecek eğlenecek halimiz var? Onlar insan değil mi? Onlar bizim kardeşimiz değil mi? Onlar müslüman değil mi? Onların canı yok mu? Bizim onlara yardım etmemiz vazife değil mi?

“—E ne yapalım, işte bizim burada harp yok, tamam, çok şükür.”

Çok şükür ama sen bu iyi halinde kötü durumda olanları düşünmezsen olmaz ki. Çeçenistan; işte bizim Karadeniz’in biraz ötesi. Bizim Artvin’in, Kars’ın ilerisinde Kafkas Dağları var; onun ötesi. Kardeşlerimiz, Şeyh Şamil’in torunları. Müslüman, mütedeyyin insanlar. Beş vakit namazlı niyazlı insanlar.

“—Bu memleket benim. Ruslar sonradan geldiler, gitsinler. Madem herkesin hürriyeti var, gitsinler. Bunlar burayı zorla istila etti. Buralar onların memleketi değil, gitsinler.” diyor.

Haklı. Ne Birleşmiş Milletler dinliyor, ne düvel-i İslâmiyye dinliyor. Birleşmiş Milletler dinlemez. Tamam. Genel sekreterliğine papazı getiren insanlar dinler mi? Dinlemez.

Peki müslümanlar? Müslümanlar niye dinlemiyor? Müslümanlar niye yardım etmiyor? Müslüman ülkelerin aklı nerede?

Şuradaki toplantılara, Kıbrıs’taki sekiz belediye başkanı çağrılmamış. Biz Türkiye Cumhuriyeti olarak, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’ni tanımadık mı? Biz tanıdık, düşmanlar tanımadı. E tanıdığımız bir ülkenin belediye başkanlarını kendi memleketimizdeki toplantıya niye çağırıyoruz? Bu ne demek? Bunun bir mânası

var mı? Sen tanımışsın. “Elbette çağırırım.” diyeceksin.

Toplantı Osmanlılar’a hakaretle başlamış. Sergi yapılmış, Fatih Sultan Mehmed’e iftirayla... Senin memleketinde, benim memleketimde. Bir meseleyi takip edecek, haksızlığı engelleyecek, çirkin iftirayı yaptırmayacak kadar bir gücümüz kuvvetimiz yok mu? Para bizden, davul buranın boynunda, tokmak onların elinde. Öyle saçma şey mi olur? Kendi Kıbrıslı kardeşini koruyamıyorsun.

Kıbrıslı kardeşin zulme, haksızlığa uğradı, toprakları çiğnendi, yerinden atıldı, katliama uğratıldı, köyler basıldı, 60-70 kişi tarandı, toplu mezarlara gömüldü; çarpıştılar, cihad ettiler, topraklarının bir kısmını kurtardılar. Elbette tanıyacağız, hakları. Her yönden haklı durumdalar. Onları tanıma, karşı yöndeki düşmanı tanı. Yunanlı’yı çağır, Kuzey Kıbrıslı’yı çağırma. Öyle saçma şey mi olur? Çok mu gülünecek halimiz var? Bu bile ağlanacak bir haldir.

İstanbul’un Fethi yıl dönümünde İstanbul’u fetheden Fatih Sultan Mehmed’in aleyhinde sergi açılıyor. Gülünecek halde miyiz?

Bakın, hesaplayın! Oturup ağlamamız lazım. Bizim hiç gülmememiz lazım. “Gülme gülme, ağla gönül” ilahisini hepimiz öğrenin. Gülme gülme, ağla gönül. Çok mu gülünecek halimiz var? Hem gülüyor, hem de başkasını güldüreceğim diye bir laf söylüyor; ondan sonra Allah’ın gazabına uğruyor. Konuşmayın,

söylemesin. Başkasını güldürmek şart mı? Allah'ın hoşuna gitmeyecek söz söylüyor.

Oflu Hoca şöyle yapmış da, böyle olmuş da...

“—Kah kah kah, kih kih kih...”

Yok, adam cennete gitmiş, bakmış da orada hep sakallı softalar var, beğenmemiş.

“—Kah kah kah, kih kih kih.” Bunun gülünecek bir tarafı var mı?

Cennetle, cehennemle alay ediyor. Vaizle alay ediyor. Kur'an'la alay ediyor. Ahiret inancını ayaklar altına alıyor. Allah'ın sevmediği şeyleri söylüyor. Bunların yapılmaması lazım.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Onun için aman sözüme dikkat edelim. Allah-u Teâlâ Hazretleri'ni kızdıracak, Allah'ın gazabını çekecek söz söylemeyelim! Allah'ın sevdiği sözleri söyleyelim. Dilimizle Allah'ı zikredelim. Dilimizle emr-i mâruf, nehy-i münker yapalım. Dilimizle Hakk'ı, sabrı tavsiye edelim. Bunlar Kur'ân-ı Kerîm'de söyleniyor. Güzel konuşalım. Tatlı konuşalım. Gönül alıcı konuşalım. Gönül yapıcı konuşalım. Faydalı konuşalım. Faydalı işler yapalım. Bilgi bakımından bir sürü eksiklerimiz var. Onları birbirimize öğreteceğiz.

Ne zaman öğreteceğiz?

Elimizdeki en kıymetli varlığımız zamandır. Herkesin elinde, cebinde, üstünde bir şey var. Saati, kalemi, cüzdanı, telefonu kıymetlidir. Herkesin kıymetli bir şeyi vardır. Ama en kıymetli varlığımız zamandır. Zamanımızın bir saniyesini bile boşa harcamamaya azamî dikkat

etmeliyiz. Hayırla geçmeli, sevapla geçmeli. Sevap kazanmalıyız. Zamanın kullanımına dikkat etmeliyiz. Dilimize sahip olmalıyız. Günahlardan kaçınmaya dikkat etmeliyiz.

Bu iki hadîs-i şerif bunu gösteriyor. Birincisinde, cehennemde nasıl 70 yıllık çukura uçtuğunu anlatıyor. İkincisinde de, kişinin Süreyya yıldızından daha uzak mesafede Allah'ın rahmetinden uzaklara gittiği anlatılıyor. Onun için sükûtun ibadet olduğunu bilin; ya hayır söyleyin ya susun. Günahlı konuşmayın, konuşmayalım. Bundan sonra kararımız o olsun.

c. Kişi Sevdiği İle Beraberdir

Sayfanın sonuncu hadisi, 12. hadis:

Taberânî, Ukbetü'bnü Âmir RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³

إِنَّ الرَّجُلَ إِذَا رَضِيَ هَدَى الرَّجُلِ وَعَمَلَهُ فَهُوَ مِثْلُهُ
(طب. عن عقبه بن عامر)

RE. 99/12 (*Inne'r-racüle izâ radiye hedye'r-racüli, ve amelehû, fehüve mislühû*)

Bu mühim bir kaidedir. Çok mühim bir ilâhî kanundur. Çok önemli bir hakikattir. Bunu hepimiz aklınıza çok iyi yerleştirin. Hiç unutmayın, her yerde söyleyin!

(*Inne'r-racüle*) “Adam, bir adam, herhangi bir adam, (*izâ radiye hedye'r-racüli*) bir başka

³ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVII, s.334, no:922; İbn-i Ebî Âsım, *Sünneh*, c.I, s.14, no:10; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VI-II, s.171, no:13119; Ukbe ibn-i Âmir RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.89, no:30735; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VII, s.276, no:6291.

adamin gidişine, hal ve tavrına razı olursa; (ve *amelehû*) işlediği işlere memnun olursa, razı olursa; (*fehüve mislühû*) o da onun gibidir.”

Kaide bu.

“—Bir adam, başka bir kişiyi, yaptığı işi, gidişini, halini, tavrını beğeniyorsa onun gibidir.”

Ne demek? Allah o adama ne muamele yapacaksa, buna da aynı muameleyi yapar.

Kimin halini, tavrını beğeniyor? Amerikan artisti filancayı beğeniyor. En çok kimi beğeniyorsun?

“—Amerikan artisti falancayı beğeniyorum.”
Tamam. Yaptığı işi de beğeniyor. Tamam.

Allah o adama ne muamele yapacaksa, bu da aynı muameleye tâbidir.

“—Kişi, sevdiğiyle beraber olacak.”

Halini, gidişini, yaptığı işi beğendiği kimsenin durumuna düşer, onun muamelesine tâbi olur. Allah tarafından ona da onun muamelesi yapılır.

Buradan ne kanun, ne kaide çıkıyor? Bu kanundan ne yapmamız gerektiğini anlıyoruz? Allah'ın sevmediği insanları, Allah'ın sevmediği hal ve gidişleri, Allah'ın sevmediği işleri yapanları sevmememiz gerekiyor. Seversek, razı olursak, memnun olursak, alkışlarsak, taraftar olursak, onun durumuna düşeriz.

İyi insanları, mübarek insanları, salih insanları, yüksek insanları, peygamberleri, evliyâullahı, salihleri, alimleri, kâmilleri, fazılları seviyorsak onların hal ve gidişini, yaptıkları işleri istiyorsak, özlüyorsak, beğeniyorsak o zaman da mükâfat

var; o zaman da onlar gibi olacağız.

Adam Fatih Sultan Mehmed'i çok seviyor, çocuğuna Fatih adını veriyor. Neden? Dünya üzerinde fethedilecek o kadar çok kale var ki, elbette çok Fatihlere ihtiyaç var.

Ama Fatih'in İstanbul'u nasıl aldığını unutmamalıyım. Lafla almadı. Öyle çalıştı ki öyle tedbirler aldı ki cihanın ağzı açık kalıyor. Gemileri karadan yürüttü, o zamana kadar görülmemiş toplar yaptı, icat edilmemiş havan topunu icat etti. Haliç'in zincirlerine karşı tedbir aldı, Rum'un söndürülmeyen ateşinin karşısında tedbir aldı, Rumelihisarı'nı yaptı, Boğaz'ı kilitledi, Çanakkale'ye hisar yaptı. Çanakkale'nin Kilitbahir ile bu tarafında Fatih'in yaptırdığı hisar vardır. Ya Çanakkale'den gelir düşman ya Karadeniz'den gelir; oraya iki tane hisar yaptı, Boğaz'ı kesti.

Fatih Sultan Mehmed Çanakkale'ye hisar yaptığında, "Bu kaleyi şu tarihte yaptırdım." diye üstüne kitabe yazdırmış. Kültür düşmanı bir alçak, "O eski harf" diye, orayı kazımış! Fatih'in kitabesini kazımış. Alçak! Kendini bilmez, kültürün kıymetini bilmez bir alçak!

Etrafındaki bir sürü insan da onu engelleyememiş. Bir insan deli olabilir, çılgın olabilir, kudurmuş olabilir. Toplum onu engelleyecek. Fatih'in kalesinin kitabesi kazınır mı? İngiliz gelse kazımaz, Yunan gelse kazımaz.

Neden? Kitabe tarihtir.

Belki Yunan gelse kazır, Sırp gelse topa tutar.

Neden? Hıncı var. Sen nasıl kazırsın onu?

Bu millet neler görmüş, neler görmüş, neleri yutmuş da ses çıkarmamış. Düşman yalnızca dışarıdan gelmemiş, içeriden de ne düşmanlıklar olmuş. Neden?

Malımıza, mülkümüze, kültürümüze, örfümüze, âdetimize, mefahirimize, tarihimize sahip çıkmadığımız için. Bak, polis bugün bazı mahal-
lelere giremiyor. Girmek hakkı ama giremiyor. İbret alın. Ne kadar ibretli!

Fatih'i seviyor, çocuğuna Fatih adını veriyor. Şeyh Şamil'i seviyor, çocuğuna Şamil adını veriyor.

Ne demek istiyor? Benim evladım da Şeyh Şamil gibi olsun. Benim evladım da Fatih gibi olsun. Cihadı seviyor, çocuğuna Mücahid ismini veriyor. Salih insanları seviyor, çocuğuna Salih ismi veriyor.

Çocuğun ismi ne demek?

“—Babasının onu nasıl görmek istediğini gösteren niyeti” demek. “Çocuğun ismi, babasının niyeti” demek.

Çok önemli! Çok önemli ve çocuğun da babası üzerinde hakkı. Eğer baba çocuğa olmadık bir isim koyarsa, evlat babadan davacı olabilir; Mahkeme-i Kübrâ'da kazanır.

Neden? İyi isim koysaydı.

İsim bile önemli. Niyet önemli. Sevmek önemli.

Muhterem kardeşlerim!

Allah'ın sevgili bir kulunu bazen karşı taraftaki

sevmiyor.

“—Bu mübarek adamı niye sevmedin?”

“—Sakallı. Çenesi kıllı, sakalları var. Sevmedim.”

Bu sakal sünnet be! Sen bu kafanı değiştir, bu kalbi değiştir. Bu kalp, kalp değil ki kap. Sakalı sevmiyor.

Nasıl olacakmış? Kazıyacaktıydın.

Sen kadın mısın? Allah burada sakal yaratmış. Peygamber Efendimiz de “sünnet” diye buyurmuş.

“—Bıyıklarınızı azaltın, sakalı uzatın.” demiş.

Niye kazıyorsun? Veyahut niye kazınmış yüzü beğeniyorsun? Peygamber Efendimiz’in yolundan gideni beğenmiyorsun?

Öyle densizler var ki:

“—Ebû Cehil’in de sakalı vardı.” diyor.

Lafa bak! Al bir tip insan daha, buyur. Deliler çeşit çeşit. Sırala sırala, çeşitlerini anlat anlat bitmez.

Sakalından sevmiyor, takkesinden sevmiyor, “Musafaha ediyor” diye sevmiyor.

Bizim Ankara’da camimizde bu tip bir adam vardı, musafahayı sevmezdi. “Tokalaşma olacak.” Bu sonradan geldi, Avrupa âdeti. Niye Avrupa âdetini seviyorsun da dedenin 700 yıllık, 1400 yıllık âdetini sevmiyorsun?

Kafan sakat! Kardeşim, hastasın; kafan sakat, kalbin sakat, aklın sakat, zevkin sakat... Sakat! Hastalanmışsın sen, çürümüşsün; doğruyu

sevmiyorsun, eğriyi seviyorsun.

Karnavalı seviyor. Karnaval ne demek?

“–Andavallıların eğlenmesi” demek.

İçecekler, her türlü rezaleti yapacaklar. Eğlenecekler, çalacaklar, sarhoş olacaklar; o onun karısına sarılacak, öpecek, vesaire. Çirkin şeyler; hepimiz nefret ediyoruz.

Bizim bir arkadaş, Ankara’dayken İngilizce öğrenmek için kursa gidiyordu. Kadının birisi karnaval için demiş ki;

“–A, ne güzel, herkes deşarj oluyor, stresi gidiyor.” Bak, neleri seviyor? Bak, nelere heves ediyor?

Şimdi gezin sokaklarda; Çamlıca’ya, Boğaz’a, eğlence yerlerine, kırlık yerlere, bentlere, Gülhane Parkı’na gidin. Çift çift insanlar, blucin pantolonlu, kısa kollu, açık saçık, sarmaş dolaş.

Bunlar ne? Bunların hepsi dejenerasyon; zevkin bozulması, örfün âdetin gitmesi, gavurlaşmanın belirginleşmesi. Başka bir şey değil. Şu tarafa bakıyorsun; el-hamdü lillah, örtülü, tertemiz. Onu sevmiyor; “Öcü gibi” diyor. Örtünene; “Öcü gibi” diyor, ötekisini beğeniyor.

Bu ne? Zevkin yozlaşması.

Amerikalı onu sevebilir, Avrupalı onu sevebilir, ama ben müslümanım; ben Allah’ın sevdiğini severim, celle celâlüh. Muhammed-i Mustafâ SAS Efendimiz’in sevdiğini severim, Kur’ân-ı Kerîm’in tarifine uygun olanı severim, aykırı olanı sevmem. Yalanı sevmem, içkiyi sevmem.

“—A, hocam! İçki öyle tatlı ki öyle güzel ki tip-leri var, çeşitleri var. Viski var, hem de çok pahalı. Şampanya var, bir patlatıyorsun; kırıyor-
yorsun gemiyi, geminin ucunda fış diye fışlatı-
yorsun. Öyle şarapla şampanyayla kutlayarak
gemiyi denize indiriyorsun.” O gemiden hayır
gelir mi? Bereket gelir mi?

“—Aman hocam çok tatlıdır bilmem ne...”
Hayır!

İçki haram olduğundan kötüdür, zina haram
olduğundan kötüdür, açıklık saçıklık haram
olduğundan kötüdür.

İyiliğin kötülüğün ölçüsü nedir?

Allah’ın sevmesi, Allah’ın sevmemesi. Ya bu
zevke gelirsin, ya da ne halin varsa görürsün.
Kendin bilirsin. Ya Allah’ın sevdiği hale gelirsin;
ya da Allah’ın sevdiği hale gelmezsen, dünyada-
ahirette cezanı çekersin.

Türkiye şimdi Allah’ın yolundan ayrılmanın
cezasını çekiyor.

Askerlerimiz Doğu Anadolu’da Güneydoğu Ana-
dolu’da, polislerimiz büyük şehirlerde, politi-
kacılarımız devlet dairelerindeki yolsuzluklar-
da, karşılaştıkları müşkilâtın hepsinin sebebini
bilsinler ki, İslâm’la savaştan ve İslâm’a
karşı olmaktan. Nesilleri müslüman yetiştirme-
mekten, namuslu yetiştirmemekten; mütedey-
yin, ahlâklı, âdâblı yetiştirmemekten çekiyor.

Bugün Türkiye ne fatura ödüyorsa İslâm’ı
düşman bellemenin faturasını ödüyor.

İnsanlar eroinden ölüyor; İslâm’a karşı olmanın

faturası.

Hazine, devlet malı çalınmış çırpılmış; İslâm'a karşı olmanın faturası.

Yüksek tahsilli gençler anarşist olmuş, orduya karşı çıkmış, vuruyor, öldürüyor, büyük şehirlerde belli bölgelerde anarşi yapıyor; İslâm'a karşı olmanın faturası. Hepsi Allah'ın yolundan ayrılmanın dünyadaki cezası.

Ama ceza bitmiş değil, ahirette de çekecek. O kimseler ahirette de en şiddetli azaba uğrayacak. Biz bunu başından beri söylüyoruz; sonuçlarını görmedikleri için inanmıyorlardı, anlamıyorlardı; şimdi anlıyorlar ama engelleyemiyorlar, artık fren tutmuyor.

Eğlence yerlerinde o kızları, o erkekleri gidin görün bakalım; annelerinin, babalarının o gezintiden haberi var mı? Sorun bakalım, annesi babası razı mı?

Çürüdük. Eroin içiyor, ölüyor. Kocasını alıştırmış, arkadaşını alıştırmış. Ben onu bunu bilmem; İslâm'dan ayrılmanın cezası, faturası...

Bizim rehberimiz, önderimiz, serverimiz Muhammed-i Mustafa SAS Efendimiz. Allah'ın peygamberleri, Allah'ın sevgili kulları, evliyâsı, salih kullar, abid, zahid, kâmil kullar, olgun kullar, Yunus Emreler, Mevlânâlar, İbrahim Hakkılar, İsmail Hakkılar, Eşrefoğlu Rûmîler; bizim örneklerimiz, nümune-i imtisallerimiz bunlar.

Onların örnekleri; Brigitte Bardot, Erel Klayn... Ben de eski adam olduğumdan, hep eski isimler

hatırıma geliyor. Blen Ford, Klark Keybıl... Bunlar bizim zamanımızda meşhurlar; bıyıklarıyla, tipleriyle; Jül Brayn çıplak kafalı ve saire tipler.

Ya Allah'ın sevdiklerini seversin, sevap kazanırsın, ya Allah'ın sevmediklerini seversin, onların tâbi olduğu güruha girer, onların tâbi olduğu muameleye tâbi olursun; dünyan da âhiretin de mahvolur.

d. Belâlara Sabrın Karşılığı

Öbür sayfaya geçiyoruz. 100. sayfanın birinci hadîs-i şerîfi. Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edilmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁴

إِنَّ الرَّجُلَ لَتَكُونَ لَهُ الْمَنْزِلَةُ عِنْدَ اللَّهِ فَمَا يُبْلِغُهَا
بِعَمَلٍ فَلَا يَزَالُ اللَّهُ يُبْتَلِيهِ بِمَا يَكْرَهُ حَتَّى يُبْلِغَهُ
ذَلِكَ

(حب.ك. عن أبي هريرة)

RE. 100/1 (*Inne'r-racüle letekûnü lehü'l-men-ziletü inda'llàhi, femâ yeblüghâ bi-amelin, felâ yezalü'llähü yebtelîhi mimmâ yekrahü, hattâ yubelliğahû zâlike.*)

(*Inne'r-racüle letekûnü lehü'l-men-ziletü in-da'llàhi*) “Kişinin Allah indinde Allah'ın istediği

⁴ İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VII, s.169, no:2908; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.495, no:1274; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.482, no:6095; Ebû Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.327, no:6786; *Câ-miü'l-Ehâdîs*, c.VII, s.282, no:6304.

bir derecesi, bir mertebesi olur. (*Femâ yeblü-ğuhâ bi-amelin*) Ama işlediği ibadet ve taatlerle o mertebeye ulaşamaz. (*Felâ yezalü'llâhü yebtelîhi mimmâ yekrahü*) Allah onu nâhoş, hoşuna gitmeyen şeylere müptela kılar, müptela kılar, müptela kılar; (*hattâ yubelliğahû zâlike*) nihayet onu o makama ulaştırır.”

İnsanın başına gelen iptilalar, sıkıntılar, üzüntüler, imtihanlar kulun derecesini yükseltir. İnsan bazen ibadetten derece kazanır, bazen iptilaya, belaya, musibete, sıkıntıya sabretmekten derece kazanır.

Onun için bela gelince sabretmek lazım. Allah'tan, Allah yazıyor. Hastalık oluyor, işin ters gitmesi oluyor, ticaretle ziyan oluyor veyahut komşunun bir yanlış muamelesi oluyor veya bir arkadaşın üzücü bir tavrı oluyor veyahut arabası kaza yapıyor... Şu oluyor, bu oluyor.

Bunlar ne yapar? Sabrederse insana yine sevap kazandırır. Sabrederse yine sevap kazanır.

Neden sabredecek?

Allah yazmış. Üzüntünün faydası yok. Korkunun, hazerin ölüme faydası yok. Gelmiş bir kere. Ne yapacaksınız? Sabredeceksin.

Kaza olmuş.

“—Olmasaydı.”

Tamam, olmasaydı ama olmuş, sabredeceksin.

“—Şöyle yapmasaydık, böyle yapmasaydık.” demek faydasız.

Hastalık gelmiş.

Tamam, dua et, Allah geçirsin, şifa ihsan etsin; ama sabret, itiraz etme, isyan etme, zlme. O da mükâfat. Onun da derece arttırmaya faydası var.

Birçok kimse bunu bilmiyor. Sanıyor ki Allah sevdiği kullarına her zaman ikramda bulunur, her zaman güzel şeyler ihsan eder, her zaman neşeli tutar. Hayır, bazen Allah'ın sevgili kulları daha çok sıkıntılara düşer, daha çok yalvarırlar. Hapislere dşerler, işkence görürler. Evleri, yerleri, yurtları ellerinden alınır. Sürgün edilirler. Harp olur, darp olur, haksızlık olur, zulüm olur, gadir olur.

En büyük bellar peygamberlere gelir. Acaip bir kanundur bu.

Acaip dediğim; "İnsanların çoğu bilmez." mânasına. Herkes sanır ki Allah'ın sevgili kulu oldu mu her işi rast gidecek, her şeyi iyi olacak. Hayır!

Eyüp AS'ın peygamber olduğu, Allah tarafından sevildiği ve kıymetli bir kul olduğu bilindiği halde başına neler geldiğini biliyoruz. Eyüp AS'ın da onlara nasıl sabrettiğini biliyoruz. Vücudunun her tarafı yara oldu. Çoluk çocuğu öldü. Malları mülkleri elinden gitti. şehrin çöplüğüne atıldı. Eyüp AS senelerce şehrin dışında, dışarıda kaldı.

Musa AS yerinden yurdundan oldu, diyar-ı gurbete gitti, Firavun'la mücadelesi oldu, Firavun onu kovaladı. Telaşlar geçirdi. İbrahim AS Nemrut'la mücadele etti, sıkıntılara düştü, hapislere düştü, yakılma derecesine geldi, ateşe atıldı. İsa AS'ın çektiği şeyler var. Zekeriya AS'ı

testereyle biçtiler, şehid ettiler, öldürdüler.

Bunlar gelebilir. İnsanın başına sıkıntı, üzüntü gelmesi Allah'ın sevmediği kulu olduğundan değildir. İnsanın baklavalı börekli, kaymaklı kadayıflı, şıkıdım şıkıdım, eğlenceli, zevkli, keyifli ömür sürmesi de Allah'ın sevgili kulu olduğundan değildir.

Öyle olsaydı, Boğaziçi'nin gazinolarına git; “Bunların hepsi Allah'ın en sevgili kulu galiba.” diye düşünürsün.

Hayır, öyle değil! Taksim'in, Boğaziçi'nin eğlence yerlerindeki insanlar, en büyük günahları işliyorlar; paralarını boş yere harcıyorlar. Dünyada o kadar mazlum insan var, yiyecek giyecek bulamayan insanlar var; onlarla ilgilenmiyorlar. Onların hepsinin hesabı olacak, sorgusu suali olacak.

Onun için, belâ gelince sabredin, nimet gelince şükredin! Tabii insanın başına gelen hastalığa, derde çare aramak hakkıdır. Allah'tan onun kaldırılmasını istemesi hakkıdır. Bunlar olacak.

Yakup AS Yusuf'unu kaybetti, dertli; ağlıyor ağlıyor ağlıyor.

“—Niye ağlıyorsun böyle?” diyorlar.

“—Karışmayın benim işime.” diyor.

إِنَّمَا أَشْكُو بَثِّي وَحُزْنِي إِلَى اللَّهِ

(يوسف: ٨٦)

(Innemâ eşkû bessî ve hüznî ila'llâh) “Ben sıkıntımı, üzüntümü,

mahzunluğumu Allah'a arz ediyorum, Allah'a arz ederim.” (Yusuf, 12/86) diyor.

“—Ben derdimi Rabbime açıyorum. Rabbimle dertleşiyorum. Rabbimden şikâyetimden değil, ona iltica ediyorum, ona sığınıyorum, ona yalvarıyorum.” diyor.

Böyle olursa, o zaman bu şikâyet değildir.

“—Yâ Rabbi, sen bilirsin, bu imtihanı kaldır, şunu nasib et, bunu nasib et.” demenin, her duanın sevabı var.

İyi şeyleri istemek hakkımız. Sıkıntılardan kurtulmaya çalışmak hakkımız. Başkalarının sıkıntılardan kurtarmak için imdada koşmak da en sevaplı iş.

Kim bir Müslümanın üzüntüsünü giderecek bir iyilik yaparsa, Allah da ona ahirette sıkıntılı bir zamanında iyilik yapar. Kim bir Müslümanın hâcetini görürse, işini görürse, Allah da onun ahirette işini görür. Biz birisini muhtaç görünce yardım etmeye koşacağız; o şahıs ise sabredecek, Allah'tan kurtuluş için çaresini isteyecek. İstemek hakkı, dua etmek sevap.

e. Sıla-i Rahimin Önemi

Sayfanın ikinci hadîs-i şerîfi.

Enes RA'dan rivayet edilen bir hadîs-i şerîf. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁵

إِنَّ الرَّحِمَ لَتَعْلَقُ بِالْعَرْشِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَتَقُولُ يَا

⁵ *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.360, no:6940; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VII, s.309, no:6365.

رَبِّ اِقْطَعْ مَنْ قَطَعَنِي وَصِلْ مَنْ وَصَلَنِي

(ابن النجار عن أبي هذبة عن أنس)

RE. 100/2 (*Inne'r-rahime letealleku bi'l-arşı yevme'l-kıyâmeti, fetekülü: Yâ rabbi, ıkta'men kataanî, ve sıl men vasalanî.*)

(*Inne'r-rahime letealleku bi'l-arşı yevme'l-kıyâmeti*) “Rahim, akrabalık bağlantısı, kıyamet gününde Arş-ı Âlâ'ya yapışır.”

Rahim; akrabalık bağlantısı, karâbet demek. Akrabalık diyoruz. Rahimin iki mânası var. Kadının karnında çocuğun büyüdüğü yer; ona da rahim diyorlar. Akrabalara da *rahim* derler. Akrabalara iyilik yapmaya *sıla-i rahim* derler.

Neden? Onların da doğumla bir ilişkisi var, yani “bize yakın doğumlu insanlar” demek olduğundan onlara da “rahim” denmiş.

Sıla-i rahim ne demek? “Amca, dayı, teyze, hala, akraba ve yeğenleri gözlemek, kollamak, onlara yardımcı olmak, iyilik yapmak” demek. Bu çok sevaplı! Onlarla ilgiyi kesmek günah. Akrabasına bakmıyor; amcası, teyzesi, dayısı, yeğeni, kuzeni, neyse onlarla ilgilenmiyor.

Kuzen Türkçe değil. Kuzen, kazan gibi bir şey. Bir profesör arkadaş:

“—Ne zaman bir yabancı kelime kullanırsam, Hakyol Vakfı'na 100 lira ceza vereceğim.” diyor.

“—Tamam, ben de razıyım, ben de vereyim.” dedim.

Şimdi “Aman yabancı kelime kullanmayayım, 100 liralık cezaya çarpılmayayım.” diye dikkat ediyorum, mümkün olduğu kadar gayret ediyorum.

Kuzen yerine vardır bir amcazâde, dayızâde kullanılabilir. Türkçe akraba isimleri o kadar güzeldir ki, bağlılığı tam tarif eder; dayızâde, amcazâde, halazâde, teyzezâde, yeğen. Bak, hiç şaşmaz. Hepsi gayet güzel kelimeler.

İnsanın etrafındaki akraba u taallûkatı rahimdir. Bunlara bakmak lazım.

Bu kıyamet gününde Arş-ı A'lâ'ya yapışmış. Allah Allah! Nasıl şey bu? Nasıl yapışıyor?

Mânevî bir varlık, şahsiyet-i mâneviyesi var. Hani “hükmî şahsiyeti var” diyoruz ya onun gibi. Devlet dairelerinde şirketlere ne diyoruz? “Hükmî şahsiyeti var.” diyoruz. Rahimin de böyle şahsiyet-i mâneviyesi var. Sanki bir şahısmış gibi, sanki bir insanmış gibi Arş-ı A'lâ'ya, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin Arş'ına, Arş-ı A'lâ'ya yapışır.

(*Fetekülü*) Ne der? (*Yâ rabbi, ıkta' men kataanî, ve sıl men vasalanî*) “Beni koparanı sen de kopar, parça parça et. Beni bağlayanı sen de nimetine mazhar eyle, iyiliklere mazhar eyle.”

Anlaşıyor ki sıla-i rahim yapanlar şefaate mazhar olacak. O böyle yalvarınca, Allah sıla-i rahim yapanlara mükâfat verecek. Akrabalık vazifelerini yapmayanlara, sıla-i rahim yapmayanlara ceza verecek.

Sıla-i rahimin zıttı, *kat'-ı rahim*. Sıla-i rahim,

“rahimi bağlamak, akrabalarla bağlantıyı kurmak” demek. *Kat’-ı rahim*, “akrabalarla bağı kesmek, koparmak, kat etmek” demek.

“—Kat’ edenleri, Allah kat’ etsin, yani rahmetinden mahrum etsin. Onlar madem dünyada akrabalarını gözetmediler; Allah da ahirette onlara mükâfat vermesin, cezalandırsın.” diye dua edecek.

“Sıla-i rahim yapanlara; akrabalarına iyilik yapan, gelip giden, yardım eden, para veren, yoksulları gözetenlere de Allah ahirette iyilik yapacak.” demektir.

İslâm’da akrabalık vazifeleri vardır. Mühimdir. İnsanın en başta gelen vazifesi ana ve babasına karşıdır. Evladın anne ve babasına karşı çok büyük vazifeleri vardır, sorumlulukları vardır. Sevecek, sayacak, yardım edecek, bakacak. Anasına babasına karşı evlatlığını güzel yapacak. Buna *birrü’l-vâlideyn* derler. “Anne babaya iyi evlatlık yapmak” demek. Bu çok mühim bir vazifedir.

Birrü’l-vâlideyn yapan hayırlı evlatları Allah ahirette mükâfatlandırır. Ana babasına iyilik yapmayan evlatlar da Allah’ın rahmetinden mahrum kalırlar, çok büyük cezaya uğrarlar. Anaya babaya duasını kesen evlat bile hayır görmez. Duayı bile kesmeyecek. Yani ölse bile ana babaya duayı kesmeyecek. Çok önemli... En büyük vazife, anne babaya karşı.

Sonra, akrabaya karşı. Zî-rahim dediğimiz, akrabalık bağı olan kimselere karşı vazifemiz var. Arayacağız, kollayacağız, koruyacağız;

maddî ihtiyaçları varsa karşılayacağız, ihtiyarsa bakacağız, hastaysa tedavi ettireceğiz, yetimse evlendireceğiz, açsa doyuracağız, çıplaksa giydireceğiz. Akrabalara karşı vazifemiz.

Başka? Başka ne var İslâm'da?

Konu komşuya karşı vazifeler var. Komşuluk hakları var. Bu da önemli. Tabi evli olan bir insanın hanımına karşı vazifeleri var, çoluk çocuğuna karşı büyük büyük sorumlulukları var.

İşte bunların hepsi, kullarla ilgili vazifeler ve haklardır. Müslümanın bunlara çok dikkat etmesi lazım. Bunlardan çok sevap kazanır, yapmadığı zaman da çok vebal altında kalır.

Bir evlat, ana babasına çok iyi bakacak, anasının babasının duasını alacak.

Bir keresinde Peygamber Efendimiz minbere adım adım çıkarken, “Âmin, âmin, âmin.” diye çıktı.

“—Ya Rasûlallah! Niye âmin dediniz?” diye sordular.

“—Cebrail geldi, bana bir şeyler söyledi, ben de ona âmin dedim.” diye cevap verdi.

Efendimiz'in minbere çıkarken, Cebrail AS'ın söylediği dualardan birisi neydi?

“—'Annesi babası, ikisi birden veya bir tanesi sağ olarak evlat ona yetişmiş, onlarla görüşmüş, ana babasını idrak etmiş, onlarla beraber yaşamış da o evlat cenneti kazanamamışsa, onun burnu yerde sürtsün!' dedi, ben de 'âmin' dedim.” diyor Peygamber Efendimiz.

Yani ne yapacağız?

Annemiz babamız sağsa, ikisi birden veya bir tanesi; allem edeceğiz kallem edeceğiz, hayır duasını alacağız.

“—Ah evladım! Allah senden razı olsun. Allah seni cennetlik etsin. Allah seni cennetiyle, cemaliyle müşerref etsin.” dedirteceğiz, duasını kazanacağız, cenneti kazanacağız.

Kazanamazsak Rasûlüllah'ın bedduası orada duruyor:

“—Anasının babasının rızasını kazanamayanın —keratanın, edepsizin— burnu yerde sürtsün.” diye Peygamber Efendimiz'in bedduası var; çok önemli...

Bir evlat, anne babasına kendisini sevdirebilir de, annenin babanın kendisine sevgiyle bakmasını sağlarsa, çok sevap kazanır. Baba çocuğuna sevgiyle, gülerek bakıyor. Anne çocuğuna sevgiyle, gülerek bakıyor. Anne babanın bu bir bakışından çocuk bir köle âzad etmiş kadar sevap kazanır. Anne bakıyor baba bakıyor; çocuk sevap kazanıyor.

Neden? Kendisini sevdirdi, sevgiyle baktırdı. Sevdirmeseydi, kızgın bakacaktı.

“—Bizim haydut evlat, bak yine neler yaptı mendebur! Hay Allah! Ben bunu böyle mi yetiştirdim, şunun yaptığına bak; hınzır, domuz! Allah kahretsin!” diyecekti.

Bazı anneler bazı babalar çocuklarına neler söylüyor. Tabi beddua etmek de yok. Sevdirep de güzel baktıranın her bakışına bir

köle âzad etmiş gibi sevap var.

Onun için anne babanın rızasını almaya çalışacağız. Akrabayı gözeteceğiz. Çoluk çocuğumuza, hanımımıza iyi muamele edeceğiz. Komşumuza iyi muamele edeceğiz. Bütün müslümanları kardeş bileceğiz, sarmaş dolaş ve muhabbetli olacağız.

Adam müslümana yan bakmaktan korkacak. Neden?

“—Bu müslümanın bir buçuk milyar kardeşi var, hepsi bir bardak su dökse tufan olur.” diyecek, korkacak.

Ama maalesef öyle olmuyor; ondan saldırıyor.

Almanlar'ın, Slovenya'ya kuvvetle yardım etmesi dolayısıyla, hiç harp darp olmadan Yugoslavya'nın o kısmı hemen istiklalini kazandı. Ne yıkıldı, ne yakıldı, ne çatladı, ne patladı, ne kimse öldü veya yaralandı. Almanlar yardım etti, Sırplar oraya saldıramadılar, bir şey yapamadılar.

Hırvatlar'ı da, —Slovenler'in altında Hırvatlar var. Venedik'ten, İtalya'dan aşağı kadar geliyor— Katolik kilisesi destekledi, Avrupalılar destekledi.

“—Müslümanlar Balkanlar'a asker çıkarmasın, yardım edemesin.” diye NATO'yu oraya nöbetçi diktiler, bizim Boşnak kardeşlerimize veryansın ettiler.

Orada kaç yüz bin kişiyi öldürdüler. Ne feci işler yaptılar. 20. Yüzyıl'da insanlığın yüz karası ne hunharlıklar gaddarlıklar yaptılar. Neden?

Müslümanlardan korkmadıkları için. Müslümanların birlik ve beraberliği olmadığı için. Müslümanlar birbirlerini korumadığı için. Bütün müslümanlar suçlu... Siz de suçlusunuz, herkes suçlu. Korusaydık korkarlardı, yapamazlardı.

“—Ben buradan oraya ne yapabilirim?” Öyle şeyler yapılır ki.

“—Sen orada cami yıkarsan, ben de burada bunu yaparım.” dersin, iş biter. Yaparsın da.

Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri’ni gömerlerken Bizans surlarından Araplar’a bağıldılar:

“—Ne yapıyorsunuz orada? Merak ettik.” Bir taraftan bakıyorlar ama yine de soruyorlar.

“—Bizim çok muhterem bir büyüğümüz vardı, Peygamber Efendimiz’i evinde misafir etmiş olan, Ebû Eyyûb el-Ensârî. O vefat etti, onu gömüyoruz.” dediler.

Bizanslılar surdan;

“—Sizin hiç aklınız yok mu? Siz burayı bırakıp gidince, biz o mezarı açarız, o adamı dışarı çıkarırız, cesedini parça parça ederiz.” diye tehdit ettiler.

Komutan şöyle dedi:

“—Biz bu mezarı burada bırakıyoruz. Bu mezarın bir taşına bir dokunun; bütün Arap âlemindeki müslümanların fethettiği Suriye, Irak, Anadolu’nun bir kısmı, Mısır ve saire bütün o müslümanların emri altındaki yerlerde, bir tek kilisede taş üstünde taş bırakmam. Buna dokunamazsınız! Dokunursanız ben de oralarda aynısını yaparım. Sen burada savunmasız bir

mezarı açabilirsin ama sen öyle yaparsan ben de burada böyle yaparım.”

Bosna uzak, Çeçenistan uzak. Laf değil bunlar. Her şeyin çaresi vardır. Hem de öyle etkili bir çaredir ki. Yunanlılar turizmi baltalamak için birkaç sene önce Antalya’da bilmem nerede bombalı eylemlere başladılar.

–”Turistleri korkutacaklar da buraya turistler gelmeyecek. Türkiye zarara uğrayacak.” diye eylem yaptılar ama devam etmediler.

Niye devam etmediler biliyor musunuz?

Çok basit. Onların da memleketinde bazı bombalar patlayıverdi. Onların da bazı otellerinde bomba patladı. Bitti, iş bu kadar kolay. Hiçbir zorluğu yok. Yeter ki müslümanlar akıllı olsun, aklını başına toplasın, ne yapacağını bilsin.

O sevgi olsun. O sevgiyi gören, zaten o işe cesaret edemez. Bu duyarlılık olsun, bu hassasiyet olsun, bu dikkat olsun, bu muhabbet olsun, bu ilgi olsun, bu yardımlaşma şuuru olsun; adam zaten saldıramaz.

Biz iyi müslüman olamadığımızdan, dış politikada da çok şey kaybediyoruz; bu da onun ispatı. İç politikada da kaybediyoruz. Memleketimizde de kaybettik. İslâm âlemi dış politikada da kaybediyor. Kuzey Irak sıkıntıda, Balkanlar sıkıntıda, Kafkasya sıkıntıda, Hint müslümanları sıkıntıda, Afrika müslümanları sıkıntıda, Asya müslümanları sıkıntıda. Dünyanın neresinde müslüman varsa başına bir sıkıntı çökmüş. Karşı

taraf atakta, hücumda... Neden?

Müslümanların birliği, beraberliği olmadığı için. Karşı tarafın birliği, beraberliği olduğundan, biz Ayasofya'da ezan okumaktan korkuyoruz. Biz korkmuyoruz da devlet korkuyor.

“—Bu bizim aleyhimize çalışıyor, şu patrikhaneyi şuradan çıkarın.” demekten korkuyoruz.

Devlet korkuyor.

“—Balkanlar'daki Ortodokslar, bilmem neredeki bilmem neler feveran eder.” diye korkuyor.

Müslüman halk Ayasofya'da namaz kılmak istiyor, öbür tarafı korkutmamak için devlet engel oluyor. Kanun yok, bir şey yok. Pattadak müze yapmışlar, cami yapamıyorsunuz. Papa geldiği zaman orada ayin yapıyor, ibadet ediyor; müslüman orada namaz kıldığı zaman muhakeme oluyor.

Kusurlarımızın nelere mâl olduğunu anlıyor musunuz? Hem Türkiye içinde hem dış siyasette hem dünyada ne kadar büyük kayıplara uğradığımızı biliyor musunuz?

Birisi şurada senin elinden evini alsa, tarlanı alsa, tarlanın bir karış hududunu bu tarafa kaydırса kıyameti koparırsın. Koca koca kıtalar elden gidiyor, koca koca ülkeler gayrimüslimlerin eline geçiyor. Ahalisi müslüman olan ülkeler gayrimüslimlerin eline geçiyor. Kafkasya müslüman, Orta Asya müslüman, Afrika'da birçok yer müslüman. Endülüs Fransa'ya kadar müslümandı. Sicilya müslümandı. Malta Adası müslümandı. Toronto kalesi, İtalya'nın çizmesi müs-

lümandı. Hep kaybettik, yüreğimizde bunların acısı var.

Bir yer İslâm diyarı olduktan sonra, müslüman olduktan sonra bir daha müslümanın elinden çıkar mı? Çıkmaması lazım!

Onun için, Allah-u Teâlâ Hazretleri bizim her türlü vazifemizi güzel yapmamızı nasib eylesin... Akıl fikir ihsan eylesin... Cennetiyle cemaliyle müşerref eylesin...

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
02. 06. 1996 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİNE PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
KÜRSÜ